

Internationale solidariteit communautair geplet

Het jongste decennium heeft het denken over onderontwikkeling en armoede in de wereld een erg opvallende wijziging ondergaan. Tot dan toe luidde de hypothese dat met voldoende kapitaal, expertise en projecten het rijke Noorden het arme Zuiden uit zijn onderontwikkeling kon helpen. Maar armoede, zo is men gaan beseffen, is geen technisch probleem dat met losstaande projecten kan bestreden worden, maar een wezenlijk politiek probleem met vele onderling onlosmakelijk verbonden dimensies. Dat nieuwe inzicht heeft verregaande gevolgen gehad voor de internationale ontwikkelingsstrategie.

Ongetwijfeld hebben de onderhandelaars van het Lambermont-akkoord van afgelopen oktober het zelf niet beseft, maar precies op die intussen achterhaalde mythe berust hun beslissing om de ontwikkelingssamenwerking in België te 'defederaliseren' (lees: grotendeels toe te schuiven naar gewesten en gemeenschappen). De voorgestelde hervorming van de ontwikkelingssamenwerking – de vierde in tien jaar tijd – draait de klok terug, in de richting van ongetwijfeld goedbedoelde, maar niettemin marginale en geïsoleerde 'projecteilandjes' in derdewereldlanden.

Als de omgeving niet gunstig is, zo weet men vandaag, geraakt een land niet uit de vicieuze cirkel van armoede en onderontwikkeling. Die omgeving slaat zowel op de politieke, economische en institutionele toestand in het land zelf en de regionale context, als de plaats van het betrokken land en de betrokken regio in het netwerk van internationale relaties. Een geïntegreerde en multilateraal gecoördineerde aanpak gericht op duurzame ontwikkeling is thans de vrijwel overal aanvaarde leidraad bij de bestrijding van de wortels van onderontwikkeling.

De afgelopen jaren is ook België, geleidelijk aan en met vallen en opstaan, deze benadering gaan onderschrijven. In 1997-1998 kwam de parlementaire opvolgingscommissie voor ontwikkelingssamenwerking tot de bevinding dat de internationale hulp doeltreffender en doelmatiger kan en moet. Dat heeft er mede toe geleid dat de basisdoelstellingen van de Belgische hulp gherdefinieerd werden in de richting van duurzame ontwikkeling en geïntegreerde armoedebestrijding. Ook daarom werd beslist om ontwikkelingssamenwerking te integreren in het bredere geheel van het Belgisch buitenlands beleid om zo een betere coördinatie en een groter internationaal draagvlak te verzekeren. En terecht, want de dramatische sociale, economische en politieke toestand in Congo, Rwanda of Burundi kan slechts verholpen worden op basis van een partnership met de betrokken landen en op voorwaarde dat de Belgische inzet ingepast wordt in een internationale inspanning en dat die landen niet langer apart, maar als een regionaal geheel worden benaderd.

Wij zijn, in deze of gene hoedanigheid, sedert vele jaren betrokken bij en bekommerd om de ontwikkelingssamenwerking en het buitenlands beleid in dit land. Wij beseffen uiteraard ook dat in het buitenlands beleid beweegredenen van binnenlandspolitieke aard dikwijls een rol spelen. Maar dat bij de beslissing om de ontwikkelingssamenwerking te defederaliseren het lot van het Zuiden op geen enkel moment enige rol heeft gespeeld bij politici die er prat op gaan niet langer te willen vervallen in de oude politieke zeden en gewoonten, is voor ons een wrange constatering.

Vanuit ontwikkelingsstandpunt zijn er immers geen overtuigende argumenten voor de voorgestelde hervorming. Integendeel, de kwaliteit van onze ontwikkelingshulp zou er ernstig op achteruit gaan, als gevolg van de feitelijke uitbouw in eigen land van vier mini-departementen voor ontwikkelingssamenwerking, de schaalnadelen van een versnipperd budget, het verlies aan coherentie en coördinatie, gekoppeld aan het gebrek aan een voldoende sterke zelfstandige stem in de multilaterale organisaties.

Is er echt iemand die gelooft dat de voorgestelde hervorming er, bijvoorbeeld, toe zal leiden dat het huidige beleid inzake Centraal-Afrika (soms ook 'onze eigen Noord-Zuidrelatie' genoemd) er krachtiger door zal worden? Hoe kan uitgelegd worden dat wij de mogelijkheid om internationaal een

rol te spelen bij de oplossing van de conflicten in deze regio zouden opgeven, omwille van een communautair compromis in België ?

Dit alles hoeft niet te betekenen dat er geen rol kan zijn voor gewesten en gemeenschappen. Integendeel zelfs. Hoe meer beleidsniveaus zich engageren in het dichten van de nog steeds groeiende kloof tussen Noord en Zuid, hoe beter het belangrijkste internationale probleem voor de nieuwe eeuw kan aangepakt worden.

Ook in andere landen zien we dat deelstaten en lokale besturen meer en meer actief zijn in de ontwikkelingssamenwerking. In onder meer Canada en Frankrijk, in Duitsland, Spanje en Oostenrijk doen zij een, soms aanzienlijke, inspanning om bijkomende middelen ter beschikking te stellen van en hun specifieke expertise in te schakelen in de ontwikkelingshulp van de betrokken landen. In geen enkel van deze landen wordt dit begeleid door een afbouw van de bevoegdheden van de centrale regering wat ontwikkelingssamenwerking betreft. Integendeel, het centrale niveau speelt er een coördinerende en stuwende rol tegenover de andere beleidsniveaus.

Wij willen de verschillende beleidsniveaus in dit land verzoeken, zelfs smeken indien dat zou helpen, zich ernstig te bezinnen. Wat in onze ogen alleszins zeker vermeden moet worden is een opsplitsing van ontwikkelingssamenwerking op basis van de respectieve bevoegdheden van gemeenschappen, gewesten en de federale staat. Er zijn andere wegen om alle beleidsniveaus in dit land te betrekken bij onze ontwikkelingsinspanning op een manier die wel tegemoet komt aan de noden van de armsten in onze wereld.

Prof. dr. Lode Berlage (KULeuven), Prof. dr. Rik Coolsaet (RUG), Prof. dr. Kris Deschouwer (VUB), Prof. dr. Ruddy Doom (RUG), Prof. dr. Guy Kegels (ITG), Prof. dr. Stefaan Marysse (UA), Prof. dr. Robrecht Renard (UA), Prof. dr. Luc Reyckler (KULeuven), Prof. dr. Patrick Van Der Stuyft (ITG), Prof. dr. Marc Van Molle (VUB)

(De Standaard, 9 februari 2001)